

Walt Whitman
Spev o mne

Copyright © 2010 by Robert Hass Introduction,
selection, and notes from *Song of Myself*.
Reprinted by permission of Counterpoint Press.

Translation © Juraj Kuniak 2019
Study © Robert Hass 2013
Photography © Royalty-free people stock photo
Graphic and cover design © Erik Jakub Groch 2019
Slovak edition © Skalná ruža 2019

ISBN 978-80-89816-22-4

EDÍCIA POÉZIA

Walt Whitman

Spev o mne

1

Sám seba ctím a o sebe spievam,
čo prijímam za svoje, prijmi i ty,
veď každý atóm, ktorý patrí mne, rovnako náleží i tebe.

Zaháľam a volám svoju dušu,
postávam a hliviem, do vôle pozorujem čepel' letnej trávy.

Môj jazyk, každý atóm mojej krvi povstali z tejto hliny,
z tohto vzduchu,
narodil som sa rodičom, ktorí sa tu narodili, ich rodičia
rovnako a ich rodičia tiež,
tridsaťsedemročný, vo výbornej forme, začínam
a dúfam, že do smrti neskončím.

Viery a školy v zabudnutí
na chvíľu ustupujú, spokojné s tým, čím sú, no mám ich
na zreteli,
som prístav pre dobré i zlé a trúfam si hovoriť bez ohľadu
na riziko,
príroda bez zábran, s pôvodnou silou.

Domy a miestnosti sú plné vôní, police sú presiaknuté vôňami,
 vdychujem tú arómu, poznám ju a mám ju rád,
 destilácia by ma chcela opojiť tiež, ale to jej nedovolím.

Vzduch nie je parfum, nemá príchut' destilátu, je bez zápachu,
 navždy patrí mojim ústam, som doň zamilovaný,
 vybehnem na stráň pod lesom, zbavím sa šiat a nahý
 budem šaliť po jeho dotykoch.

Para môjho dychu,
 ozveny, čerenie, bzučivý šelest, sladké drierko, hodvábné
 vlákno, rázsocha a vinič,
 moje vdýchnutie a vydýchnutie, tlkot srdca, prúdenie krvi
 a vzduchu útrobnami pľúc,
 pach zelených listov a listov uschnutých, pobrežia, temných
 morských skál a sena v stodole,
 zvuk slov, čo chrlím do vírov vetra,
 pár letných bozkov, pár objatí, zovretie v náručí,
 hra svetla a tieňa v korunách stromov, v pružnom knísaní vetiev,
 rozkoš byť sám alebo v ruchu ulíc, či na šírych poliach
 a stráňach,
 pocit zdravia, poludňajšie trilky, môj spev, keď vstávam
 z postele v ústrety slnku.

Nazdávaš sa, že tisíc hektárov je veľa? Že zem znamená mnoho?
 Dalo ti to zabráť, kým si sa naučil čítať?
 Bol si pyšný, že si pochopil zmysel básní?

Zostaň túto noc a deň so mnou a spoznáš pôvod všetkých básní,
spoznáš dobrotu zeme i slnka (sú ešte milióny slnk),
nebudeš už nič dostávať z druhej alebo tretej ruky, nebudeš
 hľadiet očami mŕtvych ani sa živiť príznakmi z kníh,
nebudeš sa dívať ani mojimi očami a neprijmeš nič odo mňa,
budeš načúvať na všetky strany a vyberať si sám.

3

Počul som prejavy rečníkov, ich reči o počiatku a konci,
ale ja o počiatku a konci nehovorím.

Nikdy nebolo viac začiatkov, ako je teraz,
ani viac mladosti alebo staroby, ako je teraz,
a nikdy nebude viac dokonalosti, ako je teraz,
ani viac neba či pekla, ako je teraz.

Pud a pud a pud,
stále ten tvorivý pud sveta.

Z temnoty vystupujú rovnocenné protiklady, stále hmota a rast,
vždy pohlavnosť,
stále spleť rovnakosti, stále rôznorodosť, stále zrod života.

Ďalej to rozvíjať nemá zmysel, to cíti učený i neučený.

Istí ako najpevnejšia istota, priami ako olovnica, s kostrou
ako dobre postavený zrub,
statní ako žrebec, nežní, hrdí, zelektrizovaní,
stojíme tu, ja a toto mystérium.

Čistá a sladká je moja duša a čisté a sladké je všetko, čo
nie je moja duša.

Ak chýba jedno, chýba oboje a neviditeľné je dokázané
viditeľným,

a keď sa toto stane neviditeľným, bude znovu dokázané
viditeľným.

Ukázať to najlepšie a oddeliť ho od najhoršieho, tým sa sužujú veky,
ja však poznám dokonalú mieru a vyrovnanosť vecí, preto mlčím,
a kým trvá spor, idem sa kúpať a obdivovať sám seba.

Teší ma každý orgán, každá vlastnosť, moja i každého srdečného
a pectivého človeka,
ani kúsok, ani zlomok z neho nie je bezcenný a nie je hodný
menšej pozornosti ako ostatné.

Som spokojný – vidím, tancujem, smejem sa, spievam;
keď osoba, čo prespí noc po mojom boku, objímajúca a milujúca,
na úsvite kradmo odchádza
a zanecháva mi košíky, prikryté bielymi obrúskami, napĺňajúce
dom hojnosťou,
mám azda otáľať s ich prijatím, tváriť sa nechápavo a okríknuť oči,
aby na chvíľu prestali hľadieť dolu na cestu
a okamžite mi do posledného centu vyčislili
presnú cenu jedného a presnú cenu dvoch a čo je hodno viac?

Obklopujú ma výletníci a zvedavci,
ľudia, ktorých stretávam, život, ktorý som žil, alebo okres
a mesto, kde žijem, alebo národ,
najnovšie údaje, objavy, vynálezy, spoločnosti, starí a noví autori,
môj obed, odev, spoločníci, vzhlád, poklony, povinnosti,
skutočná alebo domnelá ľahostajnosť muža alebo ženy, ktorých
milujem,
choroba jedného z rodičov alebo moja, nezdary, strata, prázdne
vrecká, depresie alebo nadšenia,
bitky, hrôzy bratovražednej vojny, horúčka pochybných správ,
vír udalostí,
všetko toto prichádza ku mne dňom i nocou a znova odchádza,
ale to nie je moje vlastné Ja.

Bokom od týchto ťahaníc existuje to, čo som,
stojí pobavené, spokojné, súcitné, nečinné, jednotné,
vzpriamene hľadá dolu alebo hľadá ramenom nejakú nehmatateľnú
pevnú oporu,
pozerá sa zvedavo s hlavou pootočenou nabok, čo sa bude diať,
samo v hre aj mimo hry, pozoruje ju a žasne.

Za sebou vidím svoje vlastné dni, keď som sa predieral hmlou
s mudrákmi a škriepnikmi,
neposmievam sa ani nepresviedčam, som iba svedkom a čakám.

Verím v teba, duša moja, to druhé ja, ktorým som, sa nesmie ponížovať
pred tebou
ani ty nesmieš byť ponížená pred ním.

Oddýchni si so mnou v tráve a uvoľni zovreté hrdlo,
nechcem slová, hudbu či verše, ani príslovia alebo prednášky,
hoci i tie najlepšie,
mám rád len upokojenie, šum tvojho stlmeného hlasu.

Spomínam si, ako sme raz ležali za priezračného letného rána,
ako si položila hlavu do môjho lona a nežne si sa ku mne
túlila,
rozhalila si mi košeľu na hrudi a vnorila jazyk do môjho
obnaženého srdca
a siahala si, až si dosiahla na moju bradu, a hmatala, až si
uchopila moje nohy.

V okamihu povstali a rozprestrelí sa vôkol mňa pokoj a múdrosť,
ktoré prevyšujú všetky argumenty sveta,
a zrazu som vedel, že Božia ruka je prisľúbená mojej,
a zrazu som vedel, že Boží duch je môj vlastný brat,
že všetci muži, ktorí sa kedy narodili, sú tiež mojimi bratmi
a ženy mojimi sestrami a milenkami,
že chrbticou stvorenia je láska,
že na poliach je nekonečné množstvo stebiel, vzpriamených
či sklonených,

a hnedých mravcov v chodbičkách pod nimi,
machových porastov na krivolakých plotoch, hromád kamenia,
bazy, divozelu a buriny.

6

Dieťa rieklo *Čo je tráva?* a prinieslo mi jej plné priehrštia;
ako odpoviem dieťaťu, keď to ani sám lepšie neviem?

Myslím, že je to zástava mojej povahy, utkaná zo zelene plnej nádeje.

Alebo, nazdávam sa, je to vreckovka Pána,
voňavý dar a pamiatka, zámerne pustená na zem,
s menom majiteľa vyšíťým na niektorom cípe, aby sme ho videli,
všimli si ho a spýtali sa *Čie je to?*

Alebo, podľa mňa, tráva je sama tiež dieťa, batola zrodenej vegetáciou.

Alebo, myslím, je to rovnošata popísaná hieroglyfmi
a značí, kľúčim rovnako v širokých i úzkych pásoch,
rastiem medzi čiernymi ľuďmi aj medzi bielymi,
Kanaďana, Virgínčana, kongresmana, černocho prijímam rovnako
a dávam im rovnako.

A teraz mi pripadá ako krásne neostrihané vlasy hrobov.

Budem s tebou zaobchádzať nežne, kučeravá tráva,
možno vyrastáš z hrudí mladých mužov,
možno by som ich mal rád, keby som ich poznal,
možno pochádzaš zo starých ľudí alebo z plodu predčasne
odobratého materskému lonu
a teraz si ty materským lonom.

Táto tráva je veľmi tmavá na to, aby pochádzala z bielych hláv
starých matiek,
tmavšia ako bezfarebné brady starých mužov,
príliš tmavá, než aby vyrážala z ružového podnebia úst.

Ó, napokon vidím toľko hovoriacich jazykov
a vidím, že nevyvierajú márne z ružového prístrešia úst.

Kiež by som vedel vyjadriť zmysel poznámok o mŕtvych mladých
mužoch a ženách
a poznámok o starcoch a matkách a o plode privčas odňatom lonu.

Čo myslíš, že sa stalo s tými mladými a starými mužmi?
A čo myslíš, že sa stalo s tými ženami a deťmi?

Niekde žijú a majú sa dobre,
aj najmenší výhonok dokazuje, že smrti naozaj niet,
a ak aj niekedy bola, viedla chvatný život a nečakala,
aby ho na konci zastavila
a zahynula v okamihu, keď sa život zjavil.

Všetko postupuje dopredu a von, nič nezaniká
a zomrieť je niečo iné, než by sa ktokoľvek nazdal,
a šťastnejšie.

Považoval niekto za šťastie, že sa narodil?
 Ponáhľam sa povedať mu alebo jej, že rovnakým šťastím je
 umrieť, a to viem.

Sprevádzam pri smrti umierajúceho a pri narodení práve
 vykúpané bábätko a nie som obmedzený v priestore medzi
 klobúkom a topánkami
 a skúmam rozmanité predmety, ani dva z nich nie sú rovnaké
 a každý je dobrý,
 zem je dobrá a hviezdy sú dobré a všetko, čo k nim patrí, je dobré.

Ja nie som zem ani jej doplnok,
 som druh a spoločník ľudí, rovnako nesmrteľných a tajomne
 bezodných, ako som ja
 (oni nevedia, akí sú nesmrteľní, ale ja to viem).

Každý rod je rodom pre seba a svojich, pre mňa mužský i ženský,
 pre mňa tí, ktorí boli a zostali chlapcami a ľúbia ženy,
 pre mňa muž, ktorý má svoju hrdosť a cíti, ako hryzie poníženie,
 pre mňa milenka a stará dievka, pre mňa matky i staré matky,
 pre mňa rozosmiate pery i uplakané oči,
 pre mňa deti aj tí, čo ich plodia.

Ukážte sa! V mojich očiach nie ste vinní ani zbytoční, ani odvrhnutí,
 vidím cez husté tkanivo toho áno-či-nie
 a som všade, neoblomný, nenásytný, neúnavný, nemožno sa ma striasť.